

Alphen c. d.

Den 24de Juli 1896 bezocht ik de gemeente Alphen en Riel.
Op de grens van Baarle-Hertog en Alphen werd ik opgewacht door een eervwacht van 25 velocipedisten en 22 muiers. Deze bracht mij naar het Raadhuis, na van de voorzichtige met de harmonie vereenigd te hebben. - Enige bruidjes strooiden, terwijl twee een kreepel welkomstgeur dicht ophielden. — De ontvangst was allerharselijker, en was bijzonder veel groen gemaakt, vrebogen enz. enz. — De burgemeester, een gegageerd O.T. adjudant- onder-officier, dienstdoend officier — van Alphen geboren, is een flinke man en te Alphen (hij woont te Riel) uitgestekend op zijn plaats. — Hij is een man van stipte orde, waaraan hij zijne gemeendenaren langzamerhand gewend heeft, en waarvan wegen, waterleidingen enz. den goeden invloed ondervinden. — Hij kan het met zijne wethouders best vinden, en wordt door de geestelijkheid — behalve pastoor en kapelaan van scheen en niemand op mijne audiëntie — zeer gescrezen. — De gemeente is arm, en zucht zeer onder de kosten van aanleg van den steenweg van Alphen naar Riel, waaraan het provinciaal subsidie nog niet betaald kan worden. — Overigens gaat alles gelukkig goed in deze gemeente, met hare verlijke, arbeidzame bevolking.

Te Alphen is een oude kerk met een zeer mooie toren; ik liep na de audiëntie met B. en T. de plaats eens rond, en ging toen ook de kerk zien. — De zus, die uit het liefdehuis vonden het noodig, met mij in de kerk de komende kennis maken; ik stond daar eenigen tijd met haar te praten. —

Op het gemeentehuis teruggekeerd, werd weer een stoet gevormd, waarmede mij uitgeleide gedaan werd naar Gilze-Rijen; de ruiteren en velocipedisten brachten mij zelfs tot het raadhuis van Gilze, omdat Gilze geen eervwacht gezonden had om mij te escorteren.

Ik nam op het raadhuis van Alphen een glas champagne van den burgemeester aan.

De

Alphen c. a.

De administratie van den secretaris en die van den onvanger werd in goede orde bewoorden.

Den 4^{den} deci 1900 bracht ik weder een bezoek aan Alphen; dienselfden dag bezocht ik ook de gemeenten Spijker en Gilze; op mijn bericht, dat ik den 4^{den} deci omstreeks 5^{uur} in Alphen zou komen kreeg ik een telegram van den burgemeester, houdende mededeling, dat er dien dag stemming was voor de provinciale staten (vacature van Aken), en om die reden verzoekenende, dat ik een uur later zou komen.

Dienhengeloe bewoon ik eerst om 6.15 te gods Alphen aen; op het Raadhuis vond ik den burgemeester Voslers den wachhouder Backe; de wachhouder Kluybrechts was overleden; in de vacature was nog niets voorstaan.

De burgemeester boonde mij de bekening van het nieuwe Raadhuis; voor 1900 had de gemeente een mooi terrein gekocht van de kerk, daaromt hieb nieuw Raadhuis, begin October mocht hieb onder dae zijn; 1 Januari 1901 mocht hieb worden aangeleverd.

Niet zonder veel moeite had de burgemeester den bouw van het Raadhuis door den Raad doen uiteeren; de wachhouder Kluybrechts was er in B. en W. voor, in den Raad tegen gevrest.

Op mijne audiencie verschenen slechts de pastoor en de kapelaan uit Alphen; ze hadden niets beprokenders te ustellen.

Om halfacht reede ik terug naar Tilburg; aangerien de burgemeester te Piel wort, en ik langs Piel Pasfonds, want ik Voslers mocht in mijn rijtuig de zelle hem aan zijne uiting af. Hij bewoekt een heel mooi heerenhuis (2 verdiepingen, 8 ramen breed) recht tegenover de pastorie.

De vader van den burgemeester was commiesdeens geleider te Alphen; hij had in 1830 bij de citadel van Antwerpen de Willemsoede gekregen. De burgemeester, die schijnt in goeden daen te zijn, niettegenstaande zijn zeer belangrijke verloof; aangerien zijn armoen geen fortuin had, verdiept de nieuwe rijtuig Alphensche ufereld ziel te vergaefs in oisfijnen nadat den oorsprong van het fortuin

Alphen c. a.

van den burgemeester.

Tusschen Alphen en Piel loerde de burgemeester mij een daer hem aangelegd dennenbosch; hij vertelde mij, dat hij daer in 1891 25 jarige denren had staan; dat hem daarvoor in juli p 4500 geboden werd; dat hij ze niet wilde verkopen; dat er in juli een zware hagelbui kwam, die het bosch vernield; in 1892 was hij blijde, voor wat er was nog p 900 te krijgen.

Den spitslagen indruk, dien ik in 1896 van den burgemeester medenam, behield ik niet ten volle. — Ik meen, dat hij te Alphen zeer goed op zijn plaats is; dat hij aldaar behoorbaaer wer van de bevolking geniet en verdient; dat hij zeer veel in het belang van de gemeente tot stand brengt, zonder de gemeente diep in de schulden te werken. — Vraage, dan en geen wegen, geen raadhuis era was, belaadt men p 6000,- en slas; thans 9 1/2 % — Langs den weg Alphen-Piel plantte hij 3500 boom; de stedel grond werd uitgegraven, verrijderd, en door betere grond vervangen; hieb is een lust om te zien hoe de accasia's en de iepenboom groei, en vooral, met wat een besondere zorg blijbaar alles behandel en verzorgd wordt.

De geneeskundige armenspraklike wordt waargenomen door drie doctors uit Boerle Herlog, de Leeren Gouderts en Gommers; de heren wisselen elkaar jaarlijks af.

Het gaat den boeren over het algemeen niet slecht; zij koopen veel vervoeder enz. bij; hebben meer vee dan vroeger; maken meer mest; verbeteren hun land; kregen in 1899 per haer 285 wagon.

De wachhouder Backe is een eenvoudige boer; hij praat en sliekt over zijn koeien; de burgemeester heeft veel steun van hem.

Vlas en backhouding van den onvanger bleken ^{gaaf} in goede te zijn; hij ophoude, om een onderhale in te stellen naer de administratie ter secretarie.

Den 2^{den} juli kom ik weer in Alphen, na teuen Drogen en Gilze te hebben bezocht.

B. en W. ontvingen mij in het nieuw gebouwde raadhuis; ik werd, alsoens in de raadszaal plaats te nemen, te voet door den burgemeester rondgeleid, die mij het raadhuis van buiten tot

Alphen c. a.

onder liek liggen. Alles zat er zeer goed uit. Ik vond de seere, kerkehaines enz. heel groot! En de burgemeestershaine hing niet, toen het portret van den tegenwoordigen Paus. Toen ik aan den burgemeester daarover mijne verbaring te kennengaf, antwoordde hij, dat hij zulks gedaan had, omdat het welth zulks zoa graag was.

De woonheden te Alphen zijn gelijk zeer goed; armade is daar niet. Te Kiel is geen enkele bedulde; in Alphen een viertal!

Drankenschap en rechters komt er haast niet voor; de uitswachter heeft deswege in geen 2 jrs een proces verbael op gemacht!

Gedwangen huwelijken behoeven nooit te worden gesloten; een enkele maal komt er een onvliegige geboorte voor.

Audiente verleent aan Pastoor Verschraagen; er is pas daarteen Duitschers bij hem ingebroken. Ze waren stadelijk over degrenzen; men heeft ze daardoor niet kunnen pakken!

Van de raadsleden waren Schellekens en Bluybrechts, b. nevens de burgemeester Voskuyl te Kiel; de vier andere leden waren in Alphen.

Kiel had eerstids moeie berichtingen; ± 500 d. t.; om den keimig naar Tilburg te kunnen brengen, werd dat bericht te geleide genoacht!

De dominee van Chaam bedient de Pratenlanden van Chaam, Baerle Nastate en Alphen. In Alphen zijn er slechts een of drie.

De grovaarts uit Baerle Herlay is met de geneeskundige armenzorging belast; hij wordt beloond door het burgerlijkhambestuur. Men is overal zeer tevreden.

Schooldienst heeft nu meer plaats dan voor de leerplicht, niet. — Herhalingsonderwijs valt blijbaar niet erg indrukken smaak. Te Kiel wordt het heel misgegeven; te Alphen van slechts een zestal kinderen.

Den 12 April 1907 kwam ik weer in Alphen; ik ging er vanuit den Bosch heen; bezocht vervolgens Spijker en Keerde via Tilburg naar den Bosch terug.

Ik verleende audiencie aan pastoor Verschraage; deze kwam envoudig zijn opwachting maken. Hij was wel laf voor den burgemeester.

Alphen c. a.

Vanavondelijk had ik op 23 huurdaag naar Alphen willen gaan; om de zichtte van den burgemeester veranderde ik toen mijn reisplan. — Tegen mijns verwachting was op 22 April de burgemeester nog ziek; ik had daarom een telegrafische mededeeling gehreven, maar kon mijn reisplan moeilijk meer veranderen; ik ging dus toch naar Alphen.

Op het Raadhuis vond ik den anderen wethouder Bachse (50 jaar) en zijn collega Bluybrechts. — Bachse is een fijne man, met een open hou voor de belangen der gemeente; hij geeft zich blijbaar red maeite. — Bluybrechts is de zoon van den voorigeren wethouder, even zuinig, even klein, even bererd als zijn vader; uit zuinigheid liet hij de boeren op den weg Alphen-Kiel door een rich des, kundige snien; hij gaf ziel ook niet de maeite, eens te gaan, zien water werd niet gevonden; het is preurig om aan te zien hoe die vlieg gracieuse boeren mishandeld en voor drie huurdaag bedorven zijn!

Hoewel er op 1.000 zielen haagsens 500 te Kiel wonen, heeft Kiel drie raadsleden: den burgemeester, een houder Bluybrechts en C. Schellekens. Bij raadsverkiezingen wordt er meestal gestemd; het geval dan baaren tegen burgers; burgemeester Voskuyl en Schellekens verdedigen het burger element in den gemeenteraad.

Berichtingen heeft de gemeente zoa goed als niet meer; alles te salmen geen drie hectaren.

Men juicht het toe, dat het onderhoud der waterleidingen den laste den gemeente hevat.

Tot Nijl neemt tegenwoordig het aan tuberculose lijden, de vee over; dit is een voordeel voor de baeren, in zoodanig dat het Nijl beker behaalt dan de 4de hands slagers, die dat zieke vee anders in den handel brengen. Elk is ook een voordeel voor het publiek, omdat men nu minder zieke vee in den handel komt. — Voordeel voor de fabrieksgaag men er niet in, omdat in den regel de landbouwers daar blau aantrekken doen, dat zij een zieke beest hebben, wanneer de zieke reeds verloren is.

Wethouder Bluybrechts, die in het bestuur van den Baerlebad

Alphen c.a.

zit, beweert, dat zijn afdeling jaarlijks voor f 20.000 aan meststoffen, vooral kunstmest, bestelde.

De zijn talrijke leerkamerijen in de gemeente; men meende van 24; het aantal nam nog steeds toe, niettegenstaande allen zonder onderscheid slechte zaken maakten.

De linnenmevieren - handwevers - sterren loont.. Raam uit.

De jaarlijksche marktjes behielden niet veel meer; de allendels vroeger vooral voor verkoop van wollen garens van Belfort; deze trokken het goed dan aan en smalheden lukt op die manier over de grenzen.

Hans Niel rijdende shoppe ik bij den burgemeester even af om hem te bezoeien. Ik vond hem liggende (te bed) met een zieke knie, gevolg van liep zich steken aan het portier van een spoorkousé; alles had in een gipsverband gezeten, hetwelk daags tevoren was afgehaald; men had telkens geen lietenschapskunnen constateren. — Vastens blaagde zeer over zijn achterhoede Zeeuwsche; eenige mate, dat hij in het algemeen belang moest handelen had hij niet; hij was tegen alles waardoor niet hij, of althans zijn allemaale omgeving profiteerde.

Den 4 April 1911 bezocht ik Alphen, Baarle-Nassau en Chaam; ik kwam per trein tot Baarle-Nassau, en nam 's avonds te Alphen weer den trein naar den Bosch.

Ik verkende audiëntie aan pastoor Verschraage met diens kapelaan; de heren waren vriendig hunne opwachting maken.

B. en W. geraadden een beperkingssubsidie te vragen van de woodnukelijke uitbreiding van de school te Niel.

In geneeskundigen dienst wordt voorzien door Dr. Gaverts uit Baarle-Nassau; voor vaccinatie krijgt hij f 50; voor doordoschouw f 2.50 per lichaam; voor behandeling van de oren en oog bij zijn rekening aan het algemeen bureau bestuur.

Geneeskundigen worden in openreën niet gekozen; in Niel wordt door algemeen arme niemand bedeld; in Alphen van tijd tot hijd een huisbaander. Algemeen ambachtelijk bestuur

Alphen c.a.

van huusjes afbreken en door goede woningen vervangen. — Vincentius helpt in Niel bij arme gezinnen van hijd tot hijd en heeft voort.

Gemeente heeft twee goede brandspuiten, een in Alphen en een in Niel; brandweer niet gesalarieerd; bij oefening en bij brand wordt een vat bier gegeven; deze regeling werkt tot nu toe best. Als een assurante moet schappij niet een brand een gratificatie geeft, dan wordt die ook weer in bier en sigaren omgeset.

In Alphen is een liefdeluis met hulpvaardere school en huur-, school; een wehbaander Zeeuwsche — kerkmeester in Niel — op het hant gestrukt, dat hij locht zou ijveren, dat men ook in Niel een liefdeluis krijgt.

Het gaat den baeren hy onder goed; in 1910 bestelde de afdeling Alphen en Niel van den Baerembond voor f 23.000 kunstmest en voorzieder, meestal kunstmest. Vele baeren zijn niet bij den baerembond aangesloten; die bestelden dus, wat zij behaften, op eigen gelegenheid.

In Niel zijn horijnen vrij wel opgeruimd; in Alphen doen ze nog wel schade.

Kon B. en W. geraadden, om toch te ageren, opdat zij den weg Alphen-Baarle-Nassau-Poppel zouden wijzen; hen er bewust aan herinnerd, dat Provincie subsidieert bij het aanleggen van fietspaden.

De waterleidingen douden in uitsluitenden staalverkeer.

Weide wehbaander Baarle ~~laat~~, hij is nu 83 jr; het is bepaald een genaegen, niet dien moet te praten.

Den 3 den juni 1916 bezocht ik per auto vanuit Breda de gemeenten Chaam, Baarle-Nassau en Alphen. Wehbaander Baarle is nu 80 jr. Hij is nog altijd een flink en kraas man, met wiech doch aanzienlijk is van gedachten te wisselen.

De indruk, die ik me kreeg van den burgemeester Zeeuwsche, was nog al opmerklig. Maar liep hij achter, dat hij een profeet door den wehbaander Baarle werd gecorrigeerd, als hij mijne vragen omtrent bestaanden in de gemeente beantwoordde; zo liep hij niet, dat een gedeelte van Alphen behoorde

Alphen c. a.

tot het waterschap van de Boven-Mark!

Een verlaagd sterk naar de huidstand koming van den weg Alphen - Baarle-Varsen - Bappel. Ten gevolge van den oorlog zijn de klein boeren, dat de deelnemers van alle 10% baten zijn aannemingscommissie; het is moeilijk, hem dat geld te verschaffen; Alphen, Baarle-Varsen, Baarle-Hertog, de Provincie en het Rijk moeten hunne bijdragen verhoogen; overtuigen, men dienaangronde ziel niet gemakkelijk te overkrijgen zijn.

Drie raadsleden wonen in Vriel, nl de Burgemeester en twee heeren Schellekens.

Den liefdehuis kwam in Vriel nog niet tot stand. —

Den 24 augustus 1920 kwam ik weer in Alphen. Ook hier is woningraad; de gemeente deed nog niets, omdat de arbeiders zeker niet meer dan f2,- willen betalen, zoo dat de woningen ten slotte onverhuurbaar zouden blijken. In Vriel wonen 2 raadsleden, o.a. de wethouder Schellekens; de andere ledien wonen in Alphen.

De secretaris-antwanger Baeten staat alleen voor alles; hij heeft heel geen hulp op de secretarie; hij was zelfs ook belast met de distributie!

De menschen willen niet meer werken; het onderhoud van de waterleidingen was aangenomen voor f700; de menschen hebben een sloot opgermaakt en zijn er toen mede uitgescheiden. Het is niet waarschijnlijk, dat er anderen gevonden worden, die hunne belasting willen overnemen.

Er is een elektrisch provisorium; stroom wordt geleid vanuit een losseig; 70 lichtpunten. Het is echter behulpzaam.

Er wordt nog al konijnensochade geleden; in Vriel is heerlijk jachtrecht, in Alphen niet. Juist, leeren zijn over Driegenbroek en Blemmous; den baer kan het niet houden en verbrekk om die reden; en andere baer, die reeds om de wildschade gratis woont, kan het evenmin houden en moet ook een andere baerplaats zoeken.

Alphen c. a.

Gemeente heeft heel geen bezittingen, geen baschen, geen heide, niets.

Het groot den leeuwiers op het oogenblik bitter slecht; tijdens den oorlog moesten ze goede raken. Ze hebben echter slechts kleine bedrijfjes; in die goede jaren werd per leeuwier en per jaar meergens meer dan f10.000 verdien.

Alphen wil zelfstandig blijven bestaan, 2½% haafdelijke omzag.

De nieuwe onderwijsset zal voor gemeente grote onkosten mede brengen: een nieuwe school te Alphen, voor pastoor Thans in aanbouw, zalt 1000 kosten.

In Vriel is nog een stoombuiffabriek, die werkt met goede resultaten, sookoei.

Demelk uit Alphen gaat als consumptiemelk naar Tilburg.

De kunstweg Alphen en Vriel is van sterke keien gescheiden; de keien breken bijna niet en worden maar steeds herstraat. In 1920 verwerkt men er f1000,- aan; men koopt wat nieuwe keien tegen f1.50 de duizend.

Er is nog geen liefdehuis in Vriel; de pastoor schijnt er wel de middige fondsen voor te hebben; maar hij kan geen zusters krijgen.

Den 26 augustus 1920 kwam ik weer in Alphen.

Gemeente eeningraad; ook niet gereest. Samenwoningen komen niet voor, enkele woningen staan ledig en zijn te huur.

In den Raad zitten drie burgers en vier boeren. Drie raadsleden wonen in Vriel, 5 in Alphen.

Gemeente heeft heel geen eigen statuten.

Watersstaatkundig hoort gemeente tot het gebied van de Bovenmark, van de Druye en van de Domme; het gebied van de Druye is verreweg het grootste. Waterschade wordt er niet geleden.

Gemeente dichter is dichter gevreesd uit Baarle-Hertog.

Den warenkeuringsdienstacht mens zeer nuttig.

Alphen c.s.

Er zullen binnenkort in deze streken grote legermanoeuvres zijn, in verband daarmee wordt op het moment van wege het legerbestuur een onderzoek ingesteld naar de drinkbaarheid van het drinkwater.

Er zijn twee brandspuiten, goed in orde.

Op eenige in 1922 geëlektrificeerd. Het eerste bedrijfsjaar (1923) leverde een handelsgoed salto van f. 70. — In Niel zijn acht motors voor kracht in gebruik; in Alphen drieen. De aansluiting werd in Niel 46 K.W.U. verkocht, in Alphen 54.

Alphen grootste rijkdom in gemeente, en ook geen armoede. Werkeloosheid heeft nu niet gekend, arbeidsterrein behoeft niet gesubsidieerd.

Voor de 2 kerkdorpen een boerenleenbank.

^{de val van} Daar de blauwbank verdween verlies geleden van 2 à 3 ton: veel mensen willen het niet meten, en versieren hun verlies.

Nog veel konijnen schade, zoowel in Alphen als in Brich.

Bijenkolt is sterk verminderd, de meeste mensen hebben maar enkele korven.

De enige industrie bestaat in leerlooierij; er zijn 15 looiers, veel werk geven ze niet, er zijn niet meer dan 30 arbeiders in die bedrijfsverzaam. Daarvoor zullen er door die 15 looiers 1000 lederen per jaar bereid worden.

Een autobusdienst, een Tilburgsche onderneming, rijdt een keer per dag Tilburg - Baarle Nasau v.v.

Het gaat den boeren goed. — Twee stoomzuivelfabrieken, een te Alphen met 300 koem, en een te Niel met 400.

Sandbaan onderwijs wordt geregeld gegeven.

Land-en-klaauwseer doet weergeschaad. Vóór een dag af veertien werden de veldberichten onder Niel door zuur hagelsteng verhoest. Gelukkig was het niet tegen hagel storm verscherpt, de premie voor haver en rogge bedraagt f. 0.75 per honderd gulden; voor aardappels, mangel, wortelen bieten f. 1.10. —

De weg Tilburg-Tilburgsche grens was slecht; die grens Tilburg had aansluiting aan den provinciaal en weg Gilze-Alphen-Baarle-Nasau was redelijk.

Alphen c.s.

Wethouder Schellekens was niet verschenen; met burgemeester Bluybrechts was nog al goed te praten.